

RECENZÍÓK

Cikkismertetés: A felzárkózás kudarca

Article review: Failure to catch up

Ismertető: [Vitrai József](#)

Doi: [10.58701/mej.17305](https://doi.org/10.58701/mej.17305)

Ismertetett cikk: Orosz, É. (2024). A felzárkózás kudarca. 1. rész. A magyarországi egészségügyi közkiadások trendjei nemzetközi összehasonlításban. *Leges Artis Medicinae*, 34(9), 427–434.
<https://doi.org/10.33616/lam.34.0427>

Kulcsszavak: Magyarország; Európai Unió; visegrádi országok; egészségügyi közkiadások

Keywords: Hungary; European Union; Visegrad countries; public health expenditures

ÖSSZEFOGLALÁS

A magyar egészségügyi rendszer évtizedek óta hiába próbálkozik az európai átlaghoz felzárkózni, és egyidejűleg megújulni. Orosz Éva egészségügyi közgazdász két részből álló cikksorozatában a felzárkózás folyamatát vizsgálja, és részletes elemzéssel kimutatja, hogy Magyarország lemaradása nemcsak a 2004 előtti, EU országokhoz (EU14), hanem a velünk együtt csatlakozott visegrádi országokhoz képest is növekszik.

A leszakadás okainak azonosításához az egészségügyi közkiadások időbeli változását elemzi, és megállapítja, hogy 1992-ben a Magyarországon az egy főre jutó egészségügyi közkiadások az EU14 országok átlagának felét, 2019-ben, a Covid-19 járvány előtt már csak mintegy 40%-át ért el, és ebben a mutatóban a visegrádi országok rangsorában az elsőről az utolsó helyre csúsztuk le. [1. ábra]

A közkiadások GDP arányában számított értéke megmutatja, hogy: „... az adott évben megtermelt bruttó hazai termék „tortájából” mekkora szelet jut a közfinanszírozott egészségügyi ellátásra.”

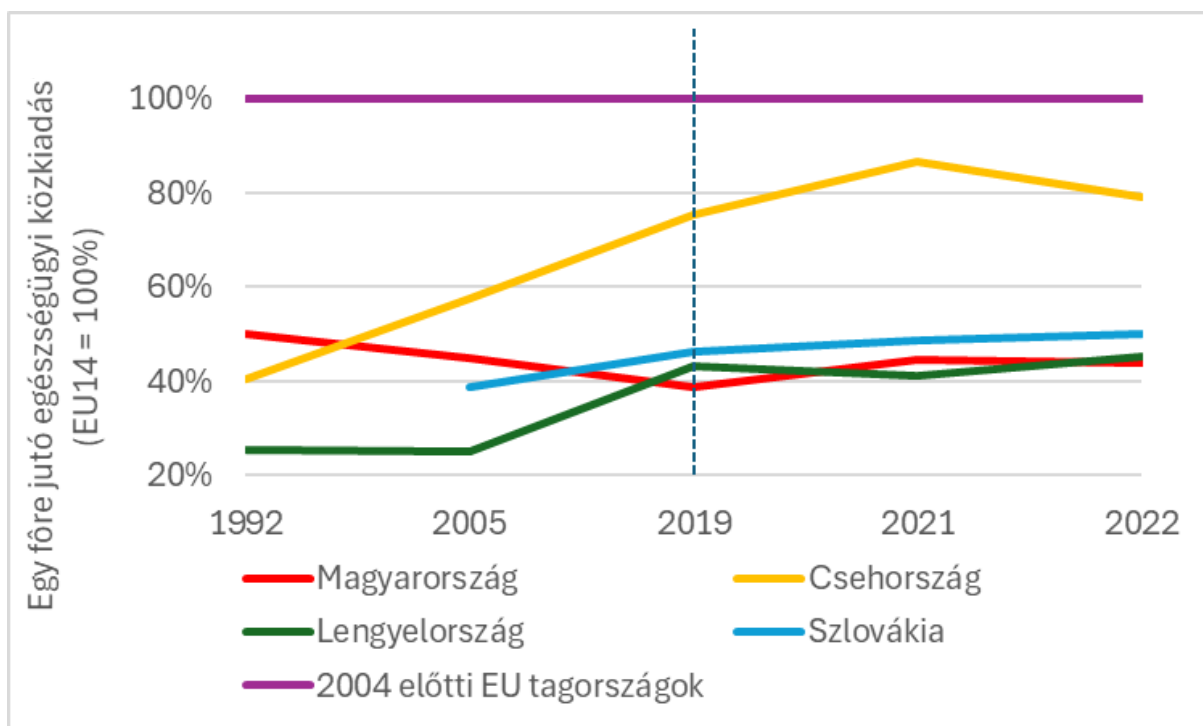
A mutató helyes értelmezéséhez Orosz a következő segítséget nyújtja: „Ennek az aránynak az alakulását egyrészt a GDP-nek, másrészt az egészségügyi közkiadásoknak a növekedési üteme befolyásolja; ez utóbbi pedig alapvetően a kormányzati prioritások függvénye. Ha a kormányzat az egészségügyi közkiadásokat a GDP növekedésével megegyező ütemben növeli, akkor az arány változatlan marad, ha a GDP növekedését meghaladó mértékben, akkor növekszik az egészségügyi kiadások részesedése a GDP-ből (és fordítva).” A magyarországi változást jól jellemzi, hogy míg az EU14 országokban az egészségügyi közkiadások GDP aránya 5,7%-ról 7,3-ra emelkedett 1992 és 2019 között, addig hazánkban 5,9%-ról 4,3%-ra csökkent. [2. ábra] Megjegyzendő, hogy a többi visegrádi országban az EU14 országokhoz hasonlóan emelkedett ennek a mutatónak az értéke, és a Covid-19 járvány előtt Magyarország az utolsó volt a visegrádi országok rangsorában.

Az egészség súlyát a (szak)politikai döntésekben az egészségügyi közkiadásoknak a költségvetésbeli részarányának nagysága jellemzi leginkább. 1995-ben a magyar

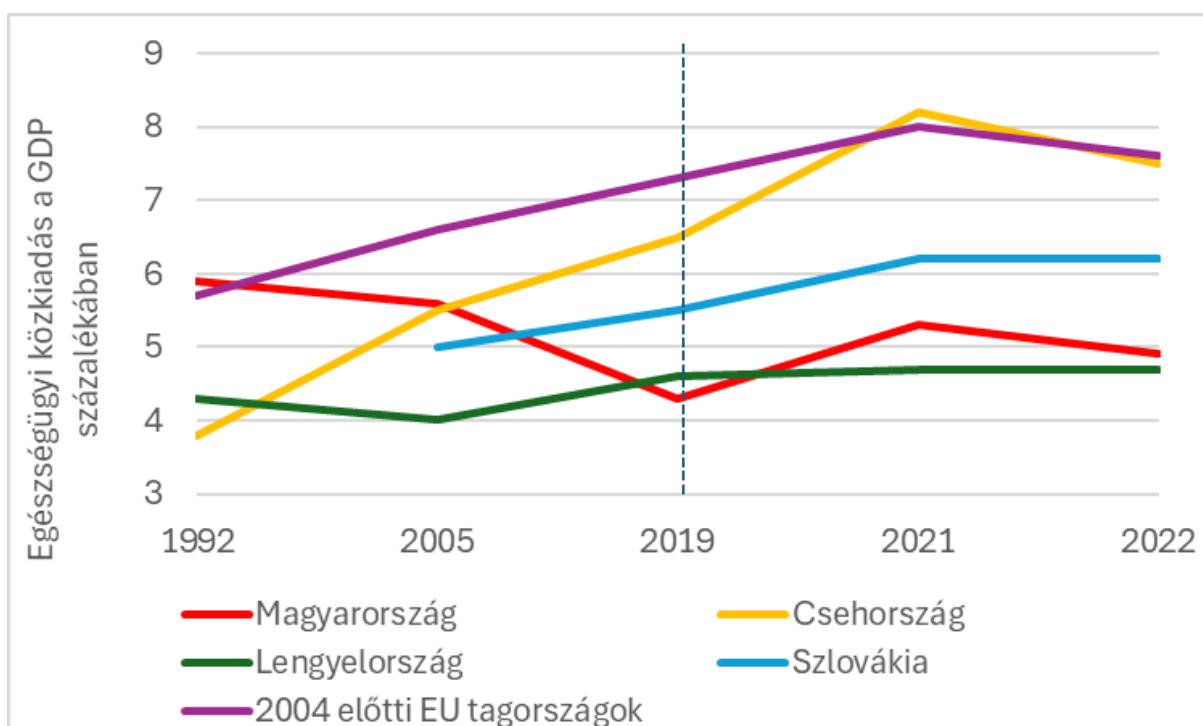
kormányzati kiadások 10,4%-át, 2019-ben pedig a 9,9%-át fordították egészségügyre. [3. ábra] Míg Magyarország az 1995-ös értékkel az EU középső harmadába

tartozott, 2019-re az utolsók közé került. A visegrádi országokkal összevetve hasonló megállapítás tehető.

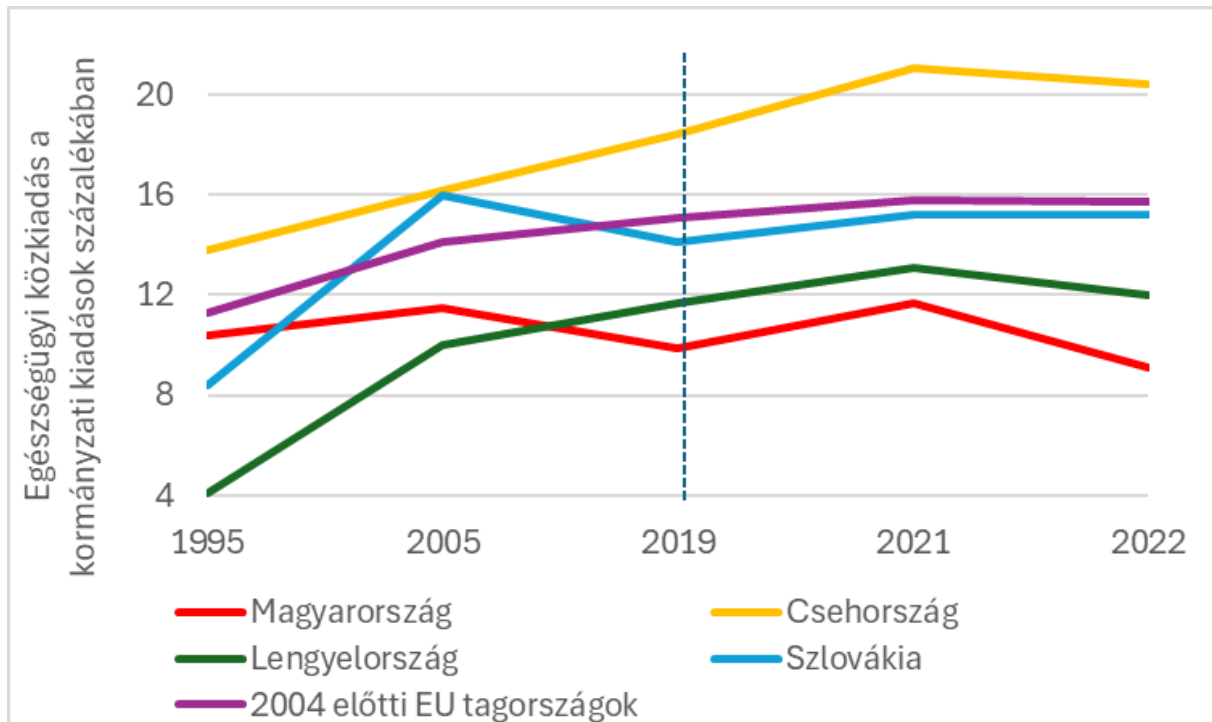
1. ábra: Egy főre számított egészségügyi kiadások alakulása a visegrádi országokban, 1992–2022 (Forrás: saját szerkesztés az eredeti cikk adatai alapján)

2. ábra: Az egészségügyi közkiadások a GDP százalékában a visegrádi országokban és az EU14 országokban (Forrás: saját szerkesztés az eredeti cikk adatai alapján)

3. ábra: Egészségügyi közkiadások a kormányzati kiadások százalékában a visegrádi országokban és a 2004 előtti EU14 országokban, 1995–2022 (Forrás: saját szerkesztés az eredeti cikk adatai alapján)

A szerző értékelése szerint a „... trendek nem csupán mennyiségi különbségeket, hanem eltérő kormányzati prioritásokat is tükröznek. A 2000-es évek elejétől az EU-országok többségében – a 90-es évek kiadáskorlátozó politikái után – nagyobb prioritást kapott az egészségügyi ellátás fejlesztése. Egyre inkább teret nyert az a szemlélet, hogy az egészségügy nem csak a lakosság egészségi állapota, jóléte szempontjából fontos, hanem a gazdaság hosszú távú fejlődése szempontjából is: az egészségügyre fordított kiadások beruházást jelentenek a humán tőkébe. A magyar kormányzatok esetében azonban nem következett be ez a szemléletváltozás.”

A magán egészségügyi kiadások, azaz az egyének és családok kiadásai az előzőekben leírt trendekkel ellentétesen változott: 1992-ben a magyarok „zsebből fizették” az egészségügyi kiadásaik 13%-át, 2019-ben viszont már 31%-át. Ugyanebben az évben ez a részarány a csehéknél

csak 15%, a lengyeleknél 28%, a szlovákoknál 20% volt.

A szerző szemléletesen mutatja be, mennyivel nagyobb összeg állt volna rendelkezésre az egészségügy számára 2019-ben, ha Magyarországon nem csökkent volna az egészségügyi közkiadás GDP részaránya. Elemzése szerint „2019-ben 457 Mrd Ft-tal (25%-kal) magasabb lehetett volna az E.Alap természetbeni kiadásainak az értéke (1826 Mrd Ft helyett 2283 Mrd Ft)”.

Az elemzésekből a szerző levonja a következtetését: „Magyarország és a többi visegrádi ország között az egészségügyi közkiadások trendjeit, jellemzőit tekintve nem csupán mennyiségi a különbség, hanem eltérő fejlődési pályákról van szó: a V3-országok közelebb kerültek az EU14-országokhoz, ezzel szemben Magyarország leszakadó pályára került mind az EU14-, mind a V3-országokhoz viszonyítva.”

A cikksorozat második részében Orosz azt fogja vizsgálni, hogy a közkiadások csökkenése mekkora emberéletben mérhető veszteséget okozott Magyarországon.

AJÁNLÁS

Az egészségüggyel kapcsolatos problémák okainak megértéséhez feltétlenül hozzátartoznak az egészségügyre fordított közkiadások időbeli változásával kapcsolatos ismeretek. Orosz Éva egészségügyi gazdasági elemzése hiteles alapot kínál az egészségügy utóbbi évtizedekben megvalósult finanszírozásáról,

HIVATKOZÁSOK

Orosz, É. (2024). A felzárkózás kudarca. 1. rész. A magyarországi egészségügyi közkiadások trendjei nemzetközi összehasonlításban. *Lege Artis Medicinae*, 34(9), 427–434. <https://doi.org/10.33616/lam.34.0427>

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A cikk elkészítését a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja támogatta.

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Vitrai József
Széchenyi István Egyetem Egészség- és Sporttudományi Kar, Szülészeti és Nőgyógyászati Tanszék, Győr
vitrai.jozsef@gmail.com

CIKKINFORMÁCIÓK

Beküldve: 2024. 10. 10.
Elfogadva: 2024. 11. 08.
Megjelentetve: 2024. 12. 18.

Copyright © 2024 Vitrai József. Kiadó: Magyar Népegészségügy Megújításáért Egyesület. Ez egy nyílt hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-4.0 licenstszerződés alapján.